

Analiza i wnioski
do dokumentacji przedkładanej do organu gminy
Skrwilno
w toku postępowania w sprawie wydania decyzji
o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację
przedsięwzięcia

polegającego na budowie budynku inwentarskiego –
chlewni na działce o nr ewidencyjnym 1 położonej
w miejscowości Mościska, gmina Skrwilno,

a zwłaszcza analiza i wnioski do przedłożonego przez
Inwestora
Raportu oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia.

**Analiza i wnioski
do dokumentacji przedkładanej do organu gminy Skrwilno
w toku postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych
uwarunkowaniach na realizację przedsięwzięcia**

**polegającego na budowie budynku inwentarskiego – chlewni na działce o nr
ewidencyjnym 1 położonej w miejscowości Mościska, gmina Skrwilno,**

**a zwłaszcza analiza i wnioski do przedłożonego przez Inwestora
Raportu oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia.**

Autorzy:

mgr Joanna Masiota
mgr Joanna Walkowiak
Sylwia Turowska

Poznań, 2011 r.

Analiza i wnioski do dokumentacji przedkładanej do organu gminy Skrwilno w toku postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie budynku inwentarskiego – chlewni na działce o nr ewidencyjnym 1 położonej w miejscowości Mościska, gmina Skrwilno, a zwłaszcza analiza i wnioski do przedłożonego przez Inwestora Raportu oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia, o którym mowa powyżej.

W nawiązaniu do postanowień i opinii wydanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (z dnia 25 października 2010 r. nr RDOŚ-04.OO.6613-1130-1/10/AMP) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rypinie (z dnia 20 sierpnia 2010 r. nr N.NZ-40-4-5/K), Wójt gminy Skrwilno stwierdza, że organy opiniujące przedłożony Raport o oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie chlewni na działce ewidencyjnej nr 1 w sposób mało wnikliwy oraz niewystarczający przeanalizowały planowaną inwestycję oraz jej realny wpływ na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi.

Zaznacza się, że organy opiniujące Raport wydając pozytywne postanowienie oraz opinię nie zwróciły należytej uwagi na ważne kwestie, które zostały pominięte bądź niewłaściwie zinterpretowane czy ocenione. Są to przede wszystkim:

- nieścisłości i braki w Raporcie oddziaływania,
- brak analizy oddziaływania przedsięwzięcia na krajobraz,
- niewystarczająca analiza oddziaływań przedsięwzięcia na poszczególne komponenty środowiska (w tym Główny Zbiornik Wód Podziemnych),
- mało dokładna i jednokierunkowa analiza emisji zanieczyszczeń (podkreślająca jednoznacznie brak oddziaływania),
- brak szczegółowych przedstawień graficznych przedsięwzięcia oraz brak graficznego zlokalizowania przedsięwzięcia względem form ochrony przyrody,
- brak analizy skutków pozaprzyrodniczych realizacji przedsięwzięcia.

W oparciu o analizę zgromadzonej dokumentacji i Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie budynku inwentarskiego – chlewni na działce o nr ewidencyjnym 1 położonej w miejscowości Mościska, gmina Skrwilno, wykonanego w toku prowadzonego postępowania administracyjnego, stwierdza się, że przedmiotowy dokument jest jednak niekompletny, zawiera niepełne informacje, które w istotny sposób podważają jego jakość (wiarygodność). Ponadto zawarte w Raporcie informacje, bądź ich brak, pozwalają stwierdzić, że w przypadku takiej lokalizacji inwestycji będzie zachodziło negatywne oddziaływanie na środowisko.

Przy podaniu wartości emisyjnych nie wzięto pod uwagę zrównoważonego rozwoju miejscowości Mościska i jej mieszkańców oraz gminy Skrwilno, jak również kryteriów jakości życia mieszkańców w ocenie oddziaływania na środowisko. Obecnie podjęte kierunki rozwoju, kształtowania i zagospodarowania przestrzennego gminy również nie zostały wzięte pod uwagę i mają one znaczący wpływ na możliwość realizacji danego kierunku rozwoju (turystyka, ochrona krajobrazu).

Przedstawiony Raport zakłada oddziaływanie inwestycji jedynie w granicach działki ewidencyjnej nr 1 (w granicach posesji inwestora) pomijając równoważne traktowanie społecznych, ekonomicznych i ekologicznych skutków jego prywatnej działalności gospodarczej w stosunku do zmian, które nastąpią w szeroko rozumianej jakości życia mieszkańców wsi Mościska oraz możliwości rozwoju całej Gminy Skrwilno.

Biorąc pod uwagę proces przeprowadzania konsultacji społecznych podczas prowadzenia postępowania administracyjnego wraz z organizacją rozprawy administracyjnej w tym zakresie, podkreślić należy, że Inwestor nie wykazał się właściwym podejściem do tego rodzaju konsultacji. Rozprawa administracyjna ma na celu dojście do porozumienia Inwestora oraz zainteresowanych mieszkańców gminy, czy innych podmiotów, których bezpośrednio lub pośrednio przedsięwzięcie będzie dotyczyć.

Jak wynika z prowadzonego postępowania Inwestor nie przyłożył wystarczających starań do kwestii wyjaśnienia i szczegółowego udokumentowania mieszkańcom gminy Skrwilno potencjalnych oddziaływań wynikających z realizacji przedsięwzięcia polegającego na budowie chlewni. Przedstawione w raporcie zagadnienia dotyczące oddziaływania inwestycji wskazują, że skupiono się jedynie na oddziaływaniach inwestycji w granicach działki ewidencyjnej nr 1. Świadczy to o tym, że Inwestor błędnie, w sposób ograniczony i mało kompleksowy podszedł do analizy oddziaływań, które niewątpliwie będą miały miejsce, nie tylko w granicach analizowanej działki ewidencyjnej nr 1 we wsi Mościska.

Poniżej przedstawiono wnioski z przeprowadzonej analizy.

1. Wymagania prawne dotyczące zawartości Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz. U. 2008, Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.)

Zakres Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko został ustalony w art. 66 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie... Analizowany Raport nie zawiera wszystkich wymaganych prawem punktów. W mało dokładny sposób została w nim omówiona kwestia następującego punktu: Racjonalny wariant alternatywny. W rozdziale 5 Raportu omówiono jedynie wariant polegający na niepodejmowaniu przedsięwzięcia oraz wariant najkorzystniejszy dla środowiska w planowanym przedsięwzięciu.

Należy podkreślić, że racjonalnym wariantem alternatywnym byłoby wskazanie proponowanej, ewentualnej lokalizacji planowanego przedsięwzięcia, budowy chlewni. Lokalizacji, która znajdowałaby się w znacznej odległości od zabudowań mieszkalnych, obszarów podlegających ochronie prawnej oraz występujących cieków. Analizowana lokalizacja przedsięwzięcia wskazuje, że od wymienionych powyżej elementów dzielą je następujące odległości:

- najbliższe zabudowania mieszkalne – na północny – wschód od przedsięwzięcia w odległości około 150 m i na wschód od przedsięwzięcia w odległości około 270 m (zawyżona do 300 m wartość podana w raporcie – str. 51),
- obszary podlegające przepisom o ochronie przyrody (ustawa z dnia 16 kwietnia 2000 r. o ochronie przyrody, Dz. U. 2009, Nr 151, poz. 1221 z późn. zm.) – bezpośrednio z zachodnią granicą działki ewidencyjnej nr 1 graniczy Obszar Chronionego Krajobrazu Źródeł Skrwy ustanowiony Uchwałą Nr XLVIII/1297/10 Sejmiku Województwa Kujawsko – pomorskiego z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały dotyczącej obszarów chronionego krajobrazu (akty prawne obowiązujące do 2010 r.: rozporządzenie Nr 11/2007 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 26 października 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie

- obszarów chronionego krajobrazu oraz rozporządzenie Nr 13 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu),
- występujące ciek – w odległości około 407 m na północny - zachód oraz 340 m na południe od granic działki ewidencyjnej nr 1 występują ciek bez nazwy, w odległości około 1 km na południowy – zachód od granic działki przebiega ciek Konopatka oraz w odległości około 1,5 km na zachód przepływa rzeka Skrwa (część Obszaru Chronionego Krajobrazu).
 - w lokalizacji inwestycji nie uwzględniono również występującego tu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (215 A Subniecka Warszawska) i zastosowania ochrony przed zanieczyszczeniem tak ważnych zasobów wód podziemnych.

Kolejną kwestią, jaka nie została w pełni przeanalizowana w Raporcie są oddziaływania planowanej inwestycji. Wymieniona wyżej ustawa jednoznacznie określa jakiego typu oddziaływania powinny zostać określone. Mimo to element ten został potraktowany bardzo ogólnie i wybiórczo. Tego typu inwestycja wpływa wielostronnie na środowisko i dlatego konieczne jest przeanalizowanie jej wpływu pod wieloma kierunkami, bo jak wiadomo środowisko to system połączonych wielu komponentów, w którym każdy oddziałuje na siebie i w którym wprowadzenie jakiegokolwiek zmiany czy obiektu antropogenicznego ma swój efekt, może nie bezpośredni i dający się zmierzyć czy zaobserwować w chwili wprowadzenia, ale także długofalowy, występujący z opóźnieniem. Analiza Raportu wskazała, że określono w nim jedynie oddziaływania bezpośrednie oraz krótkotrwałe i chwilowe. Jak wynika z ustaleń ww. ustawy powinny zostać przedstawione wszystkie oddziaływania: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe. Stwierdza się, że planowane przedsięwzięcie, budowa chlewni będzie miało także inne, niż wymienione w Raporcie oddziaływania (wymienia się tylko niektóre):

- pośrednie – wpływ inwestycji na sposób zagospodarowania okolicznych terenów, obniżenie ich wartości gospodarczej, materialnej oraz potencjału rekreacyjnego,
- wtórne – np. zanieczyszczenie wód podziemnych poprzez substancje i zanieczyszczenia migrujące w gruncie przez wiele lat (punktowe poprzez nieodpowiednie zabezpieczenie gnojowicy), skutkujące wpływem na wody podziemne, czy powierzchniowe, ale także w wyniku przenawożenia na późniejszą przydatność i jakość gleb,
- skumulowane – nałożenie się na siebie następujących oddziaływań: emisji hałasu, odorów, zmiana krajobrazu, co będzie powodować ogólne obniżenie wartości i walorów otaczających terenów. Dodatkowo, przy założeniu dopuszczenia takiej inwestycji w danym terenie (o podjętych w dokumentach strategicznych ogólnych kierunkach rozwoju turystycznego i rekreacyjnego) może dojść do skumulowania wielu takich przedsięwzięć poprzez pozwolenie na budowanie innych „chlewni”, być może nawet w zwiększonej obsadzie zwierząt i większym znaczącym negatywnym oddziaływaniu,
- średnio- i długoterminowe – związane z eksploatacją inwestycji, emisja odorów, zanieczyszczeń i hałasu będzie stała i przypuszcza się, że nie będzie mieć stałego natężenia, należy wziąć pod uwagę, że Inwestor może mieć zamiar rozbudowy chlewni, co będzie skutkowało zwiększoną emisją,
- oddziaływania stałe – także związane jest ze stałą emisją zanieczyszczeń, hałasu i odorów, w porze dziennej i w nocy, gdyż działalności związanej z chowem zwierząt nie da się ograniczyć tylko i wyłącznie do pory dziennej, czy dni roboczych (nastąpią jedynie przerwy w chowie w ciągu roku ok. 2 miesięcy).

2. Zabudowa i zagospodarowanie terenu

Analiza Raportu wskazała, że istnieją w nim znaczące braki dotyczące informacji na temat sposobu gromadzenia odchodów zwierzęcych, gnojowicy. W dokumencie odniesiono się do budynku chlewni, do systemów produkcji, jednak bardzo ważną część, dotyczącą zbiorników na gromadzenie gnojowicy, odchodów zwierzęcych opisano ogólnie, powołując się na ogólne i schematyczne przepisy prawne i budowlane.

Nie określono szczegółowych warunków technicznych i użytkowych jakim powinny odpowiadać zbiorniki na odchody zwierzęce, wynikające z następujących przepisów prawnych:

- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U. 2010, Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2007, Nr 147, poz. 1033 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003, Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2002, Nr 75, poz. 690),
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. 1997, Nr 132, poz. 877),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz. U. 2003, Nr 120, poz. 1133),
- przepisy poszczególnych Polskich Norm.

Raport nie zawiera żadnych przedstawień graficznych pokazujących w jaki sposób będzie wyglądała projektowana chlewnia wraz ze zbiornikiem na gnojowicę. Nie pokazano graficznie, w sposób przejrzysty jak będzie przebiegał proces odprowadzania odchodów zwierzęcych. To w znacznym stopniu utrudnia analizę i ocenę całego procesu.

Biorąc pod uwagę odchody, które będą gromadzone podczas produkcji trzody chlewnej określenie i ocena tego typu zbiorników jest kwestią priorytetową. W Raporcie brakuje szczegółowych, ilościowych informacji na temat konstrukcji zbiornika, rodzajów materiałów jakie są wymagane dla tego typu obiektów, wymagań dotyczących jego szczelności, izolacji, odporności na warunki klimatyczne, gruntowo – wodne, chemiczne. Nie podano maksymalnych wymiarów, a jedynie pojemność! Nie określono kiedy nastąpią prace budowlane, a w przypadku budowy obiektów, które muszą się odznaczać wyjątkowo restrykcyjnymi warunkami szczelności, pora roku ma jak najbardziej wpływ na ten element.

Obiekty rolnicze, jak każdy obiekt budowlany jest narażony na degradację, co może być związane z ich niską jakością, brakiem bieżącej konserwacji i napraw, złym odwodnieniem oraz destrukcyjnym wpływem warunków atmosferycznych i środowiska, w którym funkcjonują. Rozwiązaniem powyższych problemów jest wykonanie obiektu budowlanego we właściwej jakości i technologii, co nie zostało dostatecznie udokumentowane w Raporcie (brak szczegółowego przedstawienia graficznego oraz opisowego rozwiązania lokalizacji zbiornika na gnojowicę, podrusztowego).

Powszechna wiedza oraz konsultacje z ośrodkami doradztwa rolniczego pozwalają na stwierdzenia, że do obowiązków Inwestora zgodnie z ustawą Prawo Budowlane należy zorganizowanie procesu budowlanego z uwzględnieniem uwarunkowań zawartych

w przepisach szczegółowych, w tym m in. w przypadkach uzasadnionych wysokim stopniem skomplikowania robót budowlanych lub warunkami gruntowymi, powierzenie nadzoru nad wykonaniem robót budowlanych osobom o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych.

Mając na uwadze specyficzny charakter budowli, których szczelność i trwałość ma bezpośredni wpływ na stan środowiska naturalnego, koordynację robót należy powierzyć osobom o odpowiednim wykształceniu, praktyce zawodowej dostosowanej do wymagań związanych z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych. W Raporcie nie odniesiono się w sposób zadowalający do spraw związanych z podmiotem, który będzie odpowiedzialny za prowadzenie prac budowlanych.

Biorąc pod uwagę zagrożenie jakie może powodować posadowienie tak ogromnego obiektu zbiornika na gnojowicę w terenie działki ewidencyjnej nr 1 Inwestor nie przedstawił wystarczających argumentów warunkujących zabezpieczenie przed: wybuchem, przeciekami, odorami i ogólnym zagrożeniem tego obiektu w przypadku punktowego przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska gruntowego i wodnego.

Inwestor omija podanie informacji, iż obiekt inwestycji zlokalizowany jest w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Zwraca również uwagę inna nieścisłość. W Raporcie podaje się różne ilości DJP analizowanej chlewni, 266 DJP – począwszy od strony 4, przez cały Raport, oraz 147 DJP – na stronie 11. Inwestor powinien podać prawidłowe, wiarygodne dane.

Na stronie 6 Raportu wskazuje się, że dojazd do nieruchomości, działki ewidencyjnej nr 1, będzie następował istniejącym zjazdem z asfaltowej drogi powiatowej. Według ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. 2007, Nr 19, poz. 115 z późn. zm.), obiekty budowlane przy drogach powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni co najmniej 20 m w przypadku dróg powiatowych i budynków poza terenem zabudowanym. Z przedstawionej lokalizacji chlewni wynika, że obiekt ten będzie się znajdował w odległości 7,5 m od drogi powiatowej, co znacznie odbiega od obowiązujących przepisów prawnych.

Przedstawiona w załączniku mapa sytuacyjno - wysokościowa nie przedstawia w sposób wystarczający planowanego zagospodarowania działki ewidencyjnej nr 1. Została na niej przedstawiona tylko lokalizacja budynku chlewni.

Brakuje przedstawienia lokalizacji placów manewrowych, parkingów, miejsc załadunku (gnojowicy) i wyładunku (paszy, trzody chlewnej), miejsc gdzie będzie wypompowywana gnojowica, silosów, miejsc przygotowywania paszy, instalacji technicznych towarzyszących (zbiornika bezodpływowego, wodociągowych, hydrantów i innych), strefy zieleni izolacyjnej (nie została w ogóle zaprojektowana), terenów utwardzonych i nieutwardzonych, miejsc wylewania gnojowicy na terenie działki, miejsc składowania odpadów, w tym padłych sztuk zwierząt (mimo, braku takiego wymogu, na który Inwestor powołuje się na stronie 33 Raportu, jest to kwestia istotna, warta osobnego określenia), itp. Biorąc pod uwagę protesty społeczne Inwestor winien wykazać dobrą wolę wyjaśnienia i przedstawienia warunków działania planowanej inwestycji i zrozumienia podstaw stwierdzenia o braku wpływu danej inwestycji na środowisko i na życie ludzi.

Raport zawiera poważne braki w odniesieniu do przedstawienia graficznego całej inwestycji, wszystkich elementów budowlanych, infrastruktury, rozwiązań technologicznych i elementów konstrukcyjnych. O ile odniesiono się do otworów

wentylacyjnych w budynku chlewni, to nie określono w sposób szczegółowy otworów wentylacyjnych silosów paszowych.

Już na początku Raportu, na stronie 4 określono czego dotyczy Raport – budowa budynku inwentarskiego z częścią garażową na maszyny rolnicze. Na załączonej mapie ewidencyjnej nie wskazano lokalizacji części garażowej (ponadto nie omówiono jakiego typu i w jakiej ilości maszyny rolnicze będą pełnić rolę wyposażenia analizowanej chlewni). W Raporcie nie wspomina się również o oddziaływaniu samochodów i wozów asenizacyjnych oraz samego procesu transportu tak ogromnej ilości gnojowicy.

Na stronie 17 Raportu wspomina się o istniejących budynkach na terenie działki ewidencyjnej nr 1. Ich lokalizacja nie jest zaznaczona na załączniku graficznym.

Ponadto Raport niedostatecznie określa aktualną sytuację zagospodarowania obszaru działki ewidencyjnej nr 1. Mówi się o budowie nowego obiektu chlewni, jednak na stronie 38 Raportu wspomina się, że faza realizacji przedsięwzięcia związana będzie z budową dodatkowego budynku inwentarskiego. Wynika, z tego (jak już wspomniano wyżej), że na tym terenie funkcjonują już zabudowania, których nie zlokalizowano na załączniku graficznym i nie określono ich charakteru.

Załącznik graficzny generalnie nie posiada adekwatnej legendy, z której można byłoby odczytać przedstawione graficzne oznaczenia.

3. Uszczelnienie terenu przedsięwzięcia.

Dla ułatwienia oraz dla utrzymania czystości i zapobieganiu zanieczyszczeniu gruntów otaczających chlewnię, dojazd do zabudowań inwentarskich powinien zostać utwardzony, tak zakłada Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej.

W analizowanym Raporcie nie określono żadnych rozwiązań związanych z tym elementem zagospodarowania terenu. Biorąc pod uwagę, że chlewnia to obiekt znacznych rozmiarów, przedsięwzięcie będzie związane z transportem trzody chlewnej, paszy oraz gnojowicy, kwestia utwardzenia oraz gospodarki wodami opadowymi jest oczywista do rozpoznania i zaproponowania właściwych rozwiązań.

Ważnym i brakującym elementem Raportu jest wskazanie miejsc, w których będzie następować wypompowywanie gnojowicy. Inwestor nie zaproponował dodatkowego uszczelnienia tego miejsca, w przypadku dostania się gnojowicy do gruntu, co może nastąpić na skutek nieprzewidzianych czynników (nieszczelność wozu asenizacyjnego).

4. Obszar Chronionego Krajobrazu

Analiza Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia wykazała niejasności dotyczące form ochrony przyrody znajdujących się w najbliższej odległości od przedsięwzięcia.

Na stronie 57 i 96 Raportu napisano, że „Obszar ocenianego przedsięwzięcia zlokalizowany jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Źródeł Skrwy”. Podana informacja jest nieprawdziwa. Na stronie 65 Raportu podano natomiast, że „rozpatrywany teren przedsięwzięcia znajduje się w niewielkiej odległości od Obszaru Chronionego Krajobrazu Źródeł Skrwy wyznaczonego Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko - Pomorskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu” (nie podano na podstawie jakiego rozporządzenia, zapisy dotyczące Obszaru zmieniane były trzykrotnie).

Zapisy pojawiające się na stronie 65 mówiące o niewielkiej odległości wprowadzają czytelnika w błąd, ponieważ granica Obszaru Chronionego Krajobrazu Źródeł Skrwy przebiega dokładnie wzdłuż północno – zachodniej granicy działki ewidencyjnej nr 1. Jest to sąsiedztwo wręcz bezpośrednie.

W Raporcie nie przeanalizowano w sposób właściwy i należyty jak wpłynie budowa i funkcjonowanie fermy trzody chlewnej na ten Obszar i na krajobraz, dla którego został on między innymi powołany. Ze względu na chronienie krajobrazu i bezpośrednią bliskość inwestycji OChK winno się wykonać studium krajobrazu, co w sposób obrazowy przedstawi i uzasadni brak oddziaływania danej budowli i obiektów na krajobraz (chroniony zgodnie z przepisami). Przedstawione w Raporcie jedynie stwierdzenie o braku wpływu inwestycji na krajobraz bez podania wysokości i dokładnych gabarytów oraz rozplanowania na danej działce poszczególnych obiektów i budowli pozwala stwierdzić, iż Inwestor nie dokonał analizy wpływu inwestycji na krajobraz. Nie ma zatem podstawy dla przyjęcia danego stwierdzenia o braku wpływu inwestycji na krajobraz, zwłaszcza objętego odpowiednią ochroną.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009, Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.) Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Biorąc pod uwagę bezpośrednie sąsiedztwo analizowanego przedsięwzięcia w stosunku do OChK Źródeł Skrwy, mimo, że obszar nie jest położony na jego terenie, należałoby dość szczegółowo podejść do kwestii negatywnego wpływu tej inwestycji, bo zapewne taki będzie miał miejsce. Skoro na terenach chronionych w ramach obszarów chronionego krajobrazu zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, to należy się zastanowić, czy jest zasadne i nie ingerujące w ten obszar, lokalizowanie przy jego granicy tego typu przedsięwzięcia (zasłonięcie widoków i „zepsucie krajobrazu”).

Biorąc pod uwagę funkcjonowanie Obszaru Chronionego Krajobrazu na terenie gminy jest on bardzo atrakcyjny dla celów turystyki i rekreacji. Lokalizacja chlewni będzie negatywnie oddziaływać na ten Obszar i na funkcje jakie pełni.

5. Warunki hydrogeologiczne, warunki gruntowo – wodne, Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Analiza Raportu wykazała, że w niewystarczający sposób odniesiono się do kwestii omówienia warunków geologicznych oraz hydrogeologicznych na terenie przedsięwzięcia. Biorąc pod uwagę rodzaj inwestycji, budowę chlewni, silosów oraz zbiornika na gnojowicę, a także planowane wylewanie nawozu na terenie przedsięwzięcia należałoby dokładnie określić warunki występujące na tym terenie. W dokumencie Raportu dość ogólnie opisano geologię i wody podziemne występujące w tym rejonie. Zwraca się uwagę, że określić należy warunki panujące w granicach działki, a nie w jej otoczeniu.

Podłoże gruntowe przy bezpośrednim posadowieniu zbiornika powinno spełniać warunki określone określoną normą przy określeniu parametrów w toku badań hydrogeologicznych. Budowa zbiornika wiąże się z poznaniem rodzajów gruntów zalegających na danym terenie (spoisłe, niespoisłe), poznaniem zalegania poziomu wód

gruntowych. Zaznacza się, iż Inwestor w Raporcie nie wskazał nawet dokładnej lokalizacji zbiornika na gnojowicę pod budynkiem chlewni w granicach działki ewidencyjnej nr 1 w Mościskach oraz nie podał jego głównych parametrów długości, szerokości, głębokości.

Ważna jest również kwestia zupełnego pominięcia w Raporcie informacji na temat Głównego Zbiornika Wód Podziemnych zalegającego na terenie gminy Skrwilno. Jest to zbiornik 215 A Subniecka Warszawska (informacje potwierdzone w RZGW Warszawa). Lokalizacja inwestycji na terenie zalegania tego typu zbiornika wód podziemnych powinna być w szczególności przeanalizowana pod kątem ochrony zasobów wód podziemnych. Inwestor nie przeanalizował zatem dokładnie warunków przyrodniczych, w jakich planuje się zrealizowanie przedsięwzięcia polegającego na budowie chlewni. Wynika z tego brak analizy wpływu inwestycji na wody podziemne w tej lokalizacji.

Zwraca się również uwagę na fakt planowanego wylewania zebranej gnojowicy (nawozu) na pola. Inwestor część zebranego nawozu będzie zagospodarowywał w granicach działki ewidencyjnej nr 1 (na powierzchni 3 ha), a pozostałą ilość na terenach rolnych należących do rolników, z którymi będzie podpisywał umowy na skup nawozu. Na podstawie konsultacji z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego stwierdza się, że badania gleb oraz wykonane na ich podstawie plany nawożenia (opiniowane przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą) powinni mieć nabywcy nawozu od Inwestora (art. 18 ustawy o nawozach i nawożeniu).

Analizując temat warunków gruntowych należy również zwrócić uwagę na fakt, że pominięto omówienie kwestii gospodarki warstwą humusową podczas prowadzenia prac budowlanych. Może to spowodować niewłaściwe prowadzenie robót budowlanych, a podczas porządkowania obszaru przedsięwzięcia do niewłaściwego zagospodarowania tej jakże wartościowej warstwy gleby. Na stronie 8 Raportu, w miejscu w którym omawia się działania związane z ziemią powstałą w trakcie prac budowlanych mówi się o masie ziemnej, która zostanie użyta do zasypania dołów. Wskazuje to na brak jakiegokolwiek zamiaru selektywnego gospodarowania humusem.

6. Zagospodarowanie gnojowicy (nawozu)

Inwestor, ze względu na fakt, iż planuje prowadzić chów trzody chlewnej w ilości do 2 000 DJP, nie musi wykonywać planu nawożenia. Jednak nabywca nawozu naturalnego, zgodnie z ustawą o nawozach i nawożeniu powinien mieć opracowany plan nawożenia. (art. 18 ww. ustawy). Plan powinien zostać opracowany w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy, jednak nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozu naturalnego. W Raporcie nie zaznaczono, że będą oni mieli obowiązek sporządzania planów nawożenia.

Inwestor zabezpieczył minimalną (!), wymaganą ustawą o nawozach i nawożeniu, powierzchnię, na której będzie zagospodarowywana gnojowica.

Wątpliwe wydają się zapisy, mówiące o sposobie wylewania nawozów na pola. Nie ma żadnej kontroli nad faktycznym sposobem wylewania gnojowicy, ponieważ nie funkcjonują żadne zapisy mówiące o kontroli rolników podczas nawożenia pól. Tym samym, nie ma kontroli nad tym w jakiej porze będzie wylewana gnojowica, przy jakich warunkach wietrznych. Z Raportu nie wynika, jakie zostały zapewnione obszary na wywóz gnojowicy, tak więc nie ma podstaw do tego, żeby ocenić, czy nie będzie to miało negatywnego wpływu dla otaczających dane pola terenów. Aby móc w pełni ocenić wpływ

projektowanego przedsięwzięcia na środowisko, organ musi znać dokładnie na jakich obszarach Inwestor ma zamiar wylewać nawozy i także te obszary włączyć do ogólnego oddziaływania całego przedsięwzięcia. W Raporcie określono, że inwestycja będzie oddziaływać tylko w granicach analizowanej działki ewidencyjnej nr 1, jest to jednak informacja podważalna, ponieważ sprzedaż nawozu powoduje, że inwestycja pośrednio będzie także oddziaływać na tereny oddalone od tej działki. Są to oddziaływania pośrednie, o których nie odniesiono się w Raporcie.

W Raporcie określa się jaki jest wymagany sprzęt rolniczy służący do nawożenia nawozami naturalnymi (strona 25). Nie ma jednak zawartej w tym dokumencie informacji, która jednoznacznie określałaby wymóg, w stosunku do nabywców nawozu, że będą oni stosowali właściwy sprzęt rolniczy (np. na zasadach wynajmu właściwej maszyny do nawożenia). Daje to podstawę do stwierdzenia, że nawożenie może być prowadzone niewłaściwym sprzętem.

Zwraca się uwagę, że zgodnie z danymi WIOŚ w Bydgoszczy, przebiegająca na zachód od inwestycji rzeka Skrwa charakteryzuje się niską jakością wód. Określono, że wody Skrwy to wody niezadawalającej jakości, na którą wpływ mają wartości wskaźników mikrobiologicznych. Biorąc pod uwagę ogólny kierunek spływu wód podziemnych z północnego – wschodu na południowy – zachód, wylewana na pola gnojowica, może potencjalnie dopływać do Skrwy, a tym samym powodować jej zanieczyszczenie, dalsze obniżanie jej jakości i eutrofizację.

7. Emisja zanieczyszczeń

W Raporcie, na podstawie obliczeń, przedstawiono schematyczny sposób rozchodzenia się zanieczyszczeń. Podważeniu podlega zapis o tym, że wszelkie oddziaływania zamkną się w granicach działki ewidencyjnej nr 1. Emisja substancji nie jest bowiem ograniczona żadnymi granicami własności gruntów, jej kierunki zależą od wielu czynników naturalnych, a nie własnościowych. Z pewnością zależą nie tylko od szorstkości terenu, którą wzięto pod uwagę w obliczeniach w Raporcie. Nie wzięto pod uwagę, kierunków wiatrów (w przewadze zachodnich), braku zadrzewień, ukształtowania terenu. Wszystkie czynniki ułatwiają rozchodzenie się zanieczyszczeń na tereny, na których zlokalizowane są zabudowania mieszkalne.

Inwestor błędnie przedstawił granice oddziaływania inwestycji na środowisko opierając się na wytyczeniu granic działki ewidencyjnej nr 1 nie podejmując tym samym prawidłowej analizy rzeczywistego oddziaływania tej inwestycji na otoczenie z wyznaczeniem granic wpływu odoru, hałasu, pyłów i gazów.

Emisja będzie mieściła się w granicach dopuszczalnych norm, jednak nie jest to dowodem na to, że nie będzie powodowała negatywnego oddziaływania na ludzi i nie będzie wyczuwalna. Siarkowodór i amoniak to substancje bardzo intensywne w swoim zapachu, tak więc emisja będzie na pewno odczuwalna dla mieszkańców, turystów i rekreantów.

W Raporcie określono, że roczna częstość przekraczania wartości odniesienia D1 substancji w powietrzu otoczenia terenu inwestora nie przekraczała 0,2 % w przypadku amoniaku i nieznacznie powyżej 0,2 % siarkowodoru, uznano, że emisja gazowych związków odorowych jest nieznaczna i planowane przedsięwzięcie nadal nie będzie powodować uciążliwości zapachowej w otoczeniu. Jest to dość uproszczone założenie,

ponieważ emisja odorów jest niepodważalna. Inwestor nie może jednoznacznie określać, że przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego wpływu na otaczające tereny.

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku analizy emisji hałasu i zapylenia. Wykonane na podstawie obliczeń obrazy rozprzestrzeniania się tych zanieczyszczeń wskazują, że emisja będzie się mieściła w dopuszczalnych normach, jednak efekt działania chlewni będzie wyczuwalny poza granicą działki ewidencyjnej nr 1. Źródłem hałasu będzie aż 15 wentylatorów oraz maszyny i same zwierzęta. Należy również wspomnieć o kwestii transportu i poruszania się wozów asenizacyjnych na terenie inwestycji oraz po drogach publicznych o czym w Raporcie się nie wspomina. W Raporcie nie zaproponowano rozwiązań w zakresie odpowiedniej izolacji akustycznej budynku chlewni (izolacyjność akustyczną ścian, stropu).

W przypadku zanieczyszczeń pyłowych określono możliwość emisji pyłu w trakcie działań związanych z dostawą paszy. Wskazano na stronie 40 Raportu o workach odpylających na odpowietrznikach silosów. Nie jest to jednak wystarczające określenie systemu ograniczającego emisję pyłów. Nie podano rodzaju worków, stopnia pochłaniania przez nie pyłu. Przeprowadzono symulację rozchodzenia się zanieczyszczeń pyłowych na terenie otaczającym inwestycję. Mimo, że emisja mieści się w granicach dopuszczalnych norm, nie można ograniczyć całkowicie jej emisji, a tym bardziej ograniczyć jej całkowicie do granic działki.

W Raporcie pominięto inne zanieczyszczenia jakie mogą się dostawać do gleby wraz z gnojowicą, np. metale ciężkie. Według badań niemieckich największym źródłem emisji metali ciężkich do gleby jest: opad pyłu z powietrza (Cd, Pb, Zn), nawozy organiczne (Cr i Cd) i gnojowica (Cu, Zn, Ni). Stężenie metali ciężkich w gnojowicy określono następująco (w mg/kg sm):

- Cd – 0,50 – 1,80,
- Cr – 2,2 – 14,0,
- Cu – 250 – 759,
- Ni 11 – 32,5,
- Pb – 7,0 – 18,0,
- Zn – 691 – 1 187 (Mikułka, 2003).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2008, Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) mówi, że kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze. Inwestor nie mógł do końca przewidzieć jaki będzie miała wpływ inwestycja na środowisko i na ludzi, gdyż, dopiero pomiary emisji w już funkcjonującej chlewni są dowodem na jej negatywne oddziaływanie. Inwestor jednak wyraźnie zaznaczył, że przedsięwzięcie nie będzie miało żadnych negatywnych oddziaływań w związku z emisją zanieczyszczeń. Tym samym, nie przewidział żadnych prewencyjnych działań. Zwraca się uwagę, na brak jakichkolwiek zaproponowanych czynności ograniczających rozchodzenia się zanieczyszczeń, na przykład w postaci zaprojektowania zieleni izolacyjnej, wałów ochronnych oraz biofiltrów i innych dostępnych technologii.

Zwraca się również uwagę na fakt, iż w Raporcie nie zamieszczono szczegółowych danych dotyczących przeważających kierunków wiatrów na analizowanym terenie. Przedstawione dane są ogólne i nie reprezentują żadnej wartości przeczącej faktowi, iż będą one wpływały, będą potęgowały rozkład emisji zanieczyszczeń na terenach otaczających.

W Raporcie nie zamieszczono róży wiatrów, która jest podstawowym obrazem graficznym przedstawiającym kierunki wiatrów.

Do obliczeń rozchodzenia się zanieczyszczeń powoływano się na dane meteorologiczne ze stacji IMGW zlokalizowanej w Mławie. Jest to stacja zlokalizowana w odległości około 50 km od miejsca lokalizacji przedsięwzięcia. Biorąc pod uwagę, że w pobliżu miejsca inwestycji nie ma zlokalizowanej innej stacji zasadne byłoby zestawienie wyników z kilku stacji zlokalizowanych w podobnej odległości od wsi Mościska. Biorąc pod uwagę konflikty społeczne z pewnością Inwestor powinien wziąć to pod uwagę dla udowodnienia stanowiska o braku negatywnego wpływu na środowisko i ludzi bądź też udowodnienia negatywnego oddziaływania tej inwestycji jedynie w granicach własnościowych jego działki. Danych ze stacji w Mławie nie można traktować jako reprezentatywnych dla obszaru przedsięwzięcia. Wykorzystane do analizy dane odbiegają zapewne od lokalnych warunków dla miejscowości Mościska, gdzie zlokalizowana jest inwestycja.

Dla charakterystyki warunków meteorologicznych korzystano także z danych pochodzących z punktu zlokalizowanego w Płocku, który również znajduje się około 50 km od terenu przedsięwzięcia. Danych tych także nie można traktować jako reprezentatywnych dla tego obszaru.

Ponadto nie podano roku, z którego pochodzą dane wykorzystane w obliczeniach, co obniża ich wartość jako materiału wyjściowego do wykonanych obliczeń.

Dla potrzeb rzetelnej analizy należałoby się posługiwać danymi bardziej adekwatnymi, przede wszystkim pod względem lokalizacji, na przykład wykonanymi typowo dla danej lokalizacji. Aktualne dane meteorologiczne są udostępniane przez właściwe miejscowo IMGW.

Realizacja inwestycji wiąże się nie tylko z emisją zanieczyszczeń do powietrza, emisją hałasu, ale także powstawaniem ścieków bytowych. Raport wprowadza pewną niejasność w tej kwestii. Na stronie 28 Raportu mówi się, że ścieki socjalno – bytowe będą powstawać tylko na etapie realizacji inwestycji. Nie omówiono w sposób właściwy sposobu odprowadzania ścieków socjalnych podczas eksploatacji chlewni, a przecież na terenie obiektu będą pracować osoby związane z wyładunkiem pasz i trzody chlewnej, załadunkiem gnojowicy, czyszczeniem obiektu podczas prac konserwacyjnych. Na stronie 52 Raportu wskazuje się, że na terenie chlewni będzie pracować obsługa.

8. Wpływ na krajobraz

W Raporcie wielokrotnie powtarza się stwierdzenie, że planowane przedsięwzięcie nie będzie miało żadnego negatywnego wpływu na krajobraz tego regionu. Jest to błędne stwierdzenie, ponieważ biorąc pod uwagę niewielkie zagospodarowanie tej części gminy, pojawienie się tak dużego obiektu, jakim jest projektowana chlewnia w sposób znaczący wpłynie na krajobraz tego obszaru. Biorąc pod uwagę płaski teren i brak zadrzewień będzie to obiekt widoczny z dużej odległości, co znacznie zmodyfikuje walory krajobrazowe tego rejonu, obszaru, który bezpośrednio graniczy z Obszarem Chronionego Krajobrazu Źródeł Skrwy. W Raporcie nie podaje się dokładnej lokalizacji silosów, ich kubatury i wysokości, a tego typu obiekty też będą miały wpływ na zniekształcenia krajobrazu.

Na stronie 17 Raportu wskazuje się, że realizacja przedsięwzięcia nie będzie miała żadnego wpływu na walory wizualne istniejącego krajobrazu. Biorąc pod uwagę, że w okolicy nie prowadzi się chowu trzody chlewnej na tak dużą skalę, stwierdzenie to jest zbyt dużym uproszczeniem.

Ponownie na stronie 17 Raportu wskazuje się, że nie wystąpią istotne zmiany w zagospodarowaniu terenu, co jest sprzeczne z tym, jaka inwestycja jest planowana na danym terenie. Nieruchomość zostanie zabudowana, działanie chlewni będzie powodowało zwiększenie natężenia ruchu pojazdów na tym terenie. Tak więc zagospodarowanie terenu ulegnie znaczącej zmianie.

Powtórzyć należy stwierdzenie, że ze względu na ochronę krajobrazu i bezpośrednią bliskość inwestycji względem OChK winno się wykonać studium krajobrazu, co w sposób obrazowy przedstawi i uzasadni brak oddziaływania danej budowli i obiektów na krajobraz (chroniony zgodnie z przepisami). Przedstawione w Raporcie jedynie stwierdzenie o braku wpływu inwestycji na krajobraz bez podania wysokości i dokładnych gabarytów oraz rozplanowania na danej działce poszczególnych obiektów i budowli pozwala stwierdzić, iż Inwestor nie dokonał analizy wpływu inwestycji na krajobraz. Nie ma zatem podstawy dla przyjęcia danego stwierdzenia o braku wpływu inwestycji na krajobraz, zwłaszcza objętego odpowiednią ochroną.

9. Konflikty społeczne

W Raporcie o oddziaływaniu na środowisko wskazano i wielokrotnie powtarzано (strona 80, 89 i 90), że przedsięwzięcie polegające na budowie chlewni nie wywoła żadnych (!) uciążliwości i nie przewiduje się konfliktów społecznych.

Stwierdza się, że nie przeanalizowano tej ważnej i problemowej kwestii w sposób wystarczający. Biorąc pod uwagę protesty społeczne, które wpłynęły w trakcie prowadzenia postępowania w sprawie udziału społeczeństwa - inwestycja wzbudza wiele protestów społecznych. Przeprowadzona rozprawa administracyjna w żaden sposób nie poprawiła nastrojów społecznych względem tego przedsięwzięcia, co świadczy o fakcie, że Inwestor nie dołożył starań, ze względu na brak podstaw metodycznych, aby uzyskać poparcie społeczne dla realizacji inwestycji.

Inwestor nie przedstawił odpowiednich danych na temat zabezpieczeń inwestycji przed negatywnym wpływem na środowisko przyrodnicze i życia ludzi np.: zieleni buforowej, wałów ochronnych, biofiltrów i odpowiedniej technologii wentylacyjnej (stwarzającej dodatkowe zabezpieczenia dla zdrowia ludzi, a nie tylko zachowanie odpowiedniego mikroklimatu w obrębie samej chlewni ze wskazaniem na dobro zwierząt, strona 46 Raportu).

Niejasno przedstawiona jest lokalizacja inwestycji w obrębie działki ewidencyjnej nr 1. Brak przedstawienia graficznego wjazdów, placów manewrowych, ciągów komunikacji wewnętrznej, parkingów, powierzchni utwardzonych, itp. Brak jest przede wszystkim podania informacji i przedstawienia graficznego o lokalizacji zbiornika na gnojowicę oraz silosów na paszę. Ogólnie brak jest dokładnego przedstawienia rozwiązań gospodarki ściekowej, np. dotyczy to rozwiązań z ściekami bytowymi oraz z samym posadowieniem ogromnego zbiornika na gnojowicę. Brakuje również opisu wpływu na ludzi samochodów i wozów asenizacyjnych transportujących przez wieś i gminę Skrwilno duże ilości nawozów naturalnych wozami asenizacyjnymi (nawożenie przeważnie odbywać się będzie w okresie jesiennym i wiosennym gdzie następować będzie kumulacja transportów

gnojowicy). Brakuje również odpowiednich rozwiązań gospodarki wodami opadowymi z terenów utwardzonych i zadaszonych inwestycji.

Chów trzody chlewnej oddziałuje negatywnie na środowisko zarówno przyrodnicze, jak i środowisko życia człowieka, poprzez emisję szkodliwych gazów z budynków inwentarskich, poprzez odchody zwierzęce, nieprzyjemny odór i zapylenie (Szymańska, 2006). Stosowanie się do Najlepszej Dostępnej Techniki (BAT) jedynie ogranicza w minimalny sposób negatywne oddziaływania, których zaistnienia nie można podważać.

Chlewnie emitują około 200 różnych gazów. Jednym z nich jest amoniak. W procesie chowu trzody chlewnej powstaje także siarkowodór, który posiada silne właściwości trujące. Problemów z siarkowodorem można uniknąć tylko przez systematyczne opróżnianie wszystkich przestrzeni, w których gromadzi się gnojowica (Myczko, 2005 W: Szymańska, 2006). Chów trzody chlewnej jest także źródłem emisji metanu, azotu i dwutlenku węgla. Zalicza się je do gazów cieplarnianych. Związki te jest szczególnie trudno kontrolować.

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska oddziaływanie instalacji lub urządzenia nie powinno powodować pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, a chlewnia, w przypadku analizowanego przedsięwzięcia jest przykładem inwestycji, która będzie zagrażać ludziom i pogarszać ich środowisko życia oraz walory tego obszaru gminy.

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ gminy przeprowadził stosowne i zgodne z prawem działania zapewniające udział społeczeństwa w trakcie oceny przedsięwzięcia budowy chlewni. Z analizy materiału wynika, że wpłynęło bardzo wiele wniosków mieszkańców, którzy argumentowali sprzeciw następującymi czynnikami: problemy zdrowotne, chęć rozwoju działalności, której taka inwestycja mogłaby zaszkodzić. Nie da się podważyć faktu, iż funkcjonowanie chlewni zmniejszy wartość gruntów zlokalizowanych w zasięgu oddziaływania chlewni (zasięg oddziaływania chlewni zatem nie ogranicza się jedynie do granic działki ewidencyjnej nr 1 w m. Mościska).

Wniesione podczas prowadzenia postępowania administracyjnego wnioski stanowią dla organów gminy poważne dowody, wpływające na negatywną ocenę planowanego przedsięwzięcia oraz przedstawionego Raportu, jako dokumentu, który w sposób niewystarczający przedstawia realne zagrożenia i oddziaływania, które będzie powodowała inwestycja. Na stronie 76 Raportu wskazano, że przedsięwzięcie nie wpłynie na zmianę / pogorszenie walorów krajobrazowo – wizualnych rozpatrywanego terenu i nie ogranicza / nie zmienia funkcji terenów przyległych. Nie można się zgodzić z tym stwierdzeniem, nie jest ono potwierdzone żadnymi argumentami. Wpływ takiej inwestycji na tereny sąsiednie skutecznie ogranicza sposób ich zagospodarowania.

W Raporcie przeanalizowano wpływ inwestycji tylko na środowisko przyrodnicze oraz ludzi. Pominięto analizę skutków pozaprzyrodniczych, ekonomicznych realizacji inwestycji. Na stronie 6 wskazano, że „poprawie ulegną jednostkowe wskaźniki ekonomiczne gospodarstwa rolnego Inwestora”. Nie określono jakie mogą być skutki ekonomiczne takiej lokalizacji przedsięwzięcia dla właścicieli działek sąsiednich oraz w szerszej perspektywie, jakie skutki ta inwestycja będzie miała dla całego regionu i gminy.

Niewłaściwie zatem przeanalizowano wpływ przedsięwzięcia na dobra materialne (istniejące oraz potencjalne, „wymierne” i „niewymierne”). Inwestycja wpłynie na obniżenie walorów krajobrazowych gminy, czyli „niewymiernych dóbr materialnych”, co z kolei wpłynie na brak możliwości pozyskiwania korzyści finansowych z rozwoju turystycznego tego obszaru gminy. Zaznaczano również wcześniej, że nastąpi także obniżenie wartości materialnej przyległych i okolicznych działek.

10. Wpływ na zdrowie ludzi

Prowadzony na dużą skalę (prawie przemysłową) chów zwierząt nie jest obojętny dla jakości i warunków życia ludzi mieszkających w bliskim sąsiedztwie takich ferm. Dzieje się tak głównie za sprawą uciążliwych odorów oraz zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gruntowych w wyniku przenawożenia gleb. Ponadto, duża koncentracja odchodów zwierzęcych stanowi zagrożenie mikrobiologiczne. Wśród bakterii, jakie mogą przedostawać się do wód lub przemieszczać wraz z powietrzem są: gronkowce, pałeczki z grupy Coli, streptokoki fekalne, laseczki różycy, prątki gruźlicy, chorobotwórcze gronkowce i paciorkowce, wirusy pryszczycy oraz różnorakie grzyby i organizmy pasożytnicze (np. tasiemce).

Przeprowadzona przez zespół badawczy Health Risk Management & Communication szybka ocena epidemiologiczna na terenie wsi Więckowice (gmina Dopiewo, województwo wielkopolskie), wykazała bezpośredni związek pomiędzy sąsiedztwem dużej fermy, a częstotliwością występowania dolegliwości zdrowotnych (m. in. bólu głowy, kaszlu, piekących i łzawiących oczu) u ludzi mieszkających w jej pobliżu (Federacja Zielonych GAJA, 2006).

W analizowanym Raporcie kwestie potencjalnego wpływu przedsięwzięcia na zdrowie ludzi mieszkających na otaczających działkę ewidencyjną nr 1 terenach zostały opisane w sposób lakoniczny i mało szczegółowy. Także opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (opinia z dnia 20.08.2010 r. nr N.NZ-40-4-5/K) wydaje się w świetle tych informacji mało wnikliwa, biorąc pod uwagę faktyczne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Inną sprawą, która została zupełnie pominięta w sporządzonym Raporcie o oddziaływaniu na środowisko jest kwestia bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac nad budową chlewni oraz zbiornika na gnojowicę, a zwłaszcza eksploatacji budynków i obiektów całej inwestycji. Zwłaszcza nie zostały podane konkretne argumenty dotyczące bezpieczeństwa budowy i eksploatacji (szczelność, pojemność, zagrożenia - wybuchy i opis procesu opróżniania zbiornika na gnojowicę oraz jego czyszczenia).

Nie zostały opisane procesy technologiczne zabezpieczające przedostawanie się gnojowicy punktowo w miejscu manewrowym, parkingowym wozów asenizacyjnych podczas procesu opróżniania zbiornika na gnojowicę. Nie ma informacji o szczelności i systemie sieci kanalizacyjnej odprowadzania i magazynowania ewentualnych wycieków gnojowicy z wozów asenizacyjnych z placów manewrowych, parkingowych oraz dróg komunikacji wewnętrznej danej inwestycji.

Ocena bezpieczeństwa ludzi przy prowadzeniu robót ziemnych została pominięta przez Inwestora. Jednym z podstawowych wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy jest obowiązkowe zabezpieczenie ścian wykopu począwszy od 1 m głębokości (w Raporcie jest mowa o wykopach do 1,2 m głębokości). Niezwykle ważną kwestią jest również przedstawienie zasad bezpieczeństwa podczas prac przy opróżnianiu i czyszczeniu

zbiornika na gnojowicę, co zostało jedynie zasygnalizowane w Raporcie. Biorąc pod uwagę związki ulatniające się z tego rodzaju odchodów: amoniak, siarkowodór, metan, a także związki mikrobiologiczne, dbałość o bezpieczeństwo pracowników wydaje się być rzeczą priorytetową.

W Raporcie nie przedstawiono informacji na temat dróg dojazdowych, komunikacji wewnętrznej, parkingów, miejsc poboru gnojowicy, itp.

11. Zagospodarowanie przestrzenne na poziomie lokalnym i regionalnym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003, Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym powinno uwzględniać się zwłaszcza wymagania ładu przestrzennego, walory architektoniczne i krajobrazowe, wymagania ochrony środowiska, wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego, wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, walory ekonomiczne przestrzeni i inne.

Gmina Skrwilno posiada ogólny dokument określający politykę zagospodarowania przestrzennego gminy – Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy (Uchwała Rady Gminy Nr 29/120/97 z dnia 19 listopada 1997 r.). Nie jest to dokument posiadający status aktu prawa miejscowego, jednak nie można go pomijać przy planowaniu zagospodarowania terenu gminy. Logiczne wydaje się zatem stwierdzenie, że wydanie decyzji lokalizacyjnej inwestycji powinno być zgodne z zapisami Studium... i do nich nawiązywać. Analizowane przedsięwzięcie zlokalizowane jest na terenie działki ewidencyjnej nr 1 we wsi Mościska. Obszar ten jest przeznaczony pod działalność rolniczą. W Studium nie ma jednak zapisów określających, czy przyzwalających na lokalizowanie na terenie gminy ferm trzody chlewnej, co jest pewnego rodzaju wyspecjalizowaną działalnością rolniczą na skalę prawie przemysłową. Biorąc pod uwagę, że dla terenu tej działki nie ma opracowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, konieczne będzie wydanie decyzji o warunkach zabudowy.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym szczegółowo określa warunki, pod jakimi może być wydana decyzja o warunkach zabudowy. Zgodnie z art. 61 ust. 1 tej ustawy wydanie takiej decyzji jest możliwe jedynie w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- co najmniej jedna działka sąsiednia, dostępna z tej samej drogi publicznej, jest zabudowana w sposób pozwalający na określenie wymagań dotyczącej nowej zabudowy w zakresie kontynuacji funkcji, parametrów, cech i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym gabarytów i formy architektonicznej obiektów budowlanych, linii zabudowy oraz intensywności wykorzystania terenu (tzw. dobre sąsiedztwo),

- teren ma dostęp do drogi publicznej,
- istniejące lub projektowane uzbrojenie terenu jest wystarczające do zamierzenia budowlanego,
- teren nie wymaga uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne albo jest objęty zgodą uzyskaną przy sporządzaniu miejscowych planów,
- decyzja jest zgodna z przepisami odrębnymi (w tym przepisami z zakresu ochrony środowiska).

Zwraca się uwagę na warunek wymieniony w pkt. 1 powyżej - dobre sąsiedztwo. W przypadku analizowanego przedsięwzięcia zlokalizowanego na działce ewidencyjnej nr 1 warunek ten nie jest spełniony co powoduje, że lokalizacja chlewni na tym obszarze nie jest pożądana. Jak wynika z wizji lokalnych w otoczeniu działki ewidencyjnej nr 1 nie ma innego równie dużego gospodarstwa hodowlanego. Tak więc uzasadniona wydaje się opinia, że planowane przedsięwzięcie jest niezgodne z polityką przestrzenną określoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skrwilno. Wątpliwości budzi również słuszność lokalizacji danej inwestycji z uwagi na zastrzeżenia co do dotrzymania warunków zabezpieczenia środowiska przyrodniczego i społecznego przed negatywnym oddziaływaniem inwestycji na otoczenie (odory, hałas, zakłócenie krajobrazu, ogólne pomniejszenie walorów krajobrazowo - turystycznych gminy oraz pogorszenie standardów życia mieszkańców Mościsk).

Wójt gminy Skrwilno zaznacza również, iż gmina Skrwilno to obszar, na którym potencjalnie rozwijać się będzie funkcja rekreacyjno – wypoczynkowa. Lokalizacja takiego przedsięwzięcia skutecznie ograniczy ten kierunek rozwoju gminy.

Obowiązujące dla gminy Skrwilno dokumenty strategiczno – planistyczne, jak Strategia rozwoju gminy oraz Plan rozwoju lokalnego jednoznacznie wskazują, że gmina Skrwilno w swoim rozwoju zamierza dążyć do podniesienia rangi funkcji turystycznych.

W Strategii rozwoju gminy funkcjonują następujące zapisy:

- na północy gmina graniczy z Górznieńsko – Lidzbarskim Parkiem Krajobrazowym,
- predysponuje to (położenie w sąsiedztwie Parku Krajobrazowego) żeby Obszar Chronionego Krajobrazu Źródeł Skrwy (zlokalizowany na terenie gminy Skrwilno) do niego włączyć (do Górznieńsko – Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego).

Strategiczny cel gminy określony w Strategii rozwoju gminy to „Gmina o wysokiej dynamice rozwoju społeczno – ekonomicznego, czysta, dająca szansę wszystkim jej mieszkańcom, wykorzystująca swoje walory”. Cel operacyjny zakłada również m. in. „wykorzystanie walorów krajobrazowo – turystycznych”.

Należy jednoznacznie stwierdzić, iż dopuszczenie przedsięwzięcia budowy chlewni i pozostałej infrastruktury (silosy) na działce ewidencyjnej nr 1 w Mościskach znacząco negatywnie wpłynie na zachowanie walorów krajobrazowo - turystycznych tej miejscowości, jak i całej Gminy Skrwilno co zakłóci podjęte Uchwałą Rady Gminy Cele rozwoju lokalnego i regionalnego całej społeczności gminnej.

Cele określone w dokumentach strategicznych uchwalanych, opiniowanych i uzgadnianych (wyżej wymienionych) przez wybranych przez społeczność gminną Radnych nie powinny być pomijane czy wręcz blokowane przez zamiary jednego inwestora.

Dane plany rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturowego Gminy Skrwilno w przypadku podjęcia danej decyzji budowy chlewni w Mościskach na działce ewidencyjnej nr 1 będą zablokowane i znacząco wpłyną na możliwość osiągnięcia celu rozwoju turystycznego i rekreacyjnego gminy założonego w strategicznych dokumentach.

W Planie rozwoju lokalnego dla gminy również kładzie się bardzo duży nacisk na turystyczny rozwój gminy. Dokument ten stawia podobny jak Strategia rozwoju cel strategiczny: „Gmina Skrwilno z dobrze rozwiniętym rolnictwem, infrastrukturą techniczną, instytucjami społecznymi, przedsiębiorczością oraz z wykorzystanymi walorami turystycznymi i przyrodniczymi”. Znajdują się tu ponadto zapisy dotyczące „wspierania działań w zakresie tworzenia gospodarstw agroturystycznych”.

Dokumenty tego rodzaju również nie są aktami prawa miejscowego, jednak tworzy się je z myślą o rozwoju danej jednostki terytorialnej. Gmina Skrwilno już dawno określiła kierunek rozwoju w jakim zamierza podążać, tak więc władze gminy muszą rozsądnie i konsekwentnie realizować postawione cele, a tym samym przyszłościowo patrzeć na wszelkie inwestycje jakie inwestorzy planują zrealizować na terenie gminy.

Zamierzenia gminy względem rozwoju przestrzennego Skrwilna nie są tylko lokalnym pomysłem władz tej jednostki. Są one nierozzerwalnie połączone, wynikają z ogólnej polityki przestrzennej zaproponowanej w dokumentach rangi ponadregionalnej, w dokumentach wojewódzkich. Strategiczne dokumenty gminy wynikają z dokumentu wojewódzkiego, jakim jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego (Uchwała Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r., Dz. Urz. Woj. Kuj. – Pom. Nr 97, poz. 1437 z dnia 18 września 2003 r.). Według planu zagospodarowania województwa gmina Skrwilno została zaklasyfikowana do obszaru wschodniego o charakterze rolniczym z lokalnie zaznaczającą się funkcją turystyczną. W planie tym funkcjonują następujące zapisy:

- potencjalne możliwości rozwoju funkcji turystycznej,
- niezbyt korzystne przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa,
- predyspozycje dla rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz wprowadzania pozarolniczych działalności do gospodarstw, np. agroturystyki,
- korzystne uwarunkowania dla rozwoju działalności turystycznych różnego rodzaju, w tym turystyki pobytowej, krajoznawczej, specjalistycznej.

Ponadto dokument ten także zakłada rozwój obszarów ochrony przyrody na terenie gminy:

- powiększenie Górzeńsko – Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego,
- powiększenie obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski co najmniej o teren gminy Skrwilno.

Zamierzenia Wójta gminy Skrwilno dotyczące deklaracji o włączeniu obszaru gminy do przyrodniczego obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, uczestnictwo w porozumieniu nie jest podstawą do ustalenia na jego podstawie zakazów, nakazów, obowiązków w indywidualnych sprawach rozstrzyganych decyzją administracyjną. Biorąc jednak pod uwagę szeroką analizę zebranych materiałów i ogólnych dokumentów strategicznych w trakcie prowadzenia postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, Wójt gminy, wydając określoną decyzję bierze pod uwagę szerokie uwarunkowania. Dokumenty i porozumienia, które nie są aktami prawa miejscowego i nie zobowiązują gminy do żadnych działań, wpływają jednak częściowo na ostateczną decyzję. Świadczy to o dokładnej i indywidualnej analizie każdego postępowania.

Gmina Skrwilno znajduje się ponadto w obszarze określonym w planie zagospodarowania województwa jako potencjalny Rejon Turystyczny Skąpsko – Skrwileński.

Uzasadnione są więc argumenty Wójta gminy dotyczące kierunków rozwoju gminy Skrwilno i obawy tym samym przed lokalizacją w tym terenie przedsięwzięć, które wpłyną negatywnie na rozwój funkcji turystycznych w tym rejonie, a tym samym ograniczą zdecydowanie rozwój ekonomiczny, gospodarczy i społeczny gminy. Lokalizacja chlewni i obiektów towarzyszących na terenie gminy, co ważne w bezpośrednim sąsiedztwie Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz kompleksu leśnego, to czynnik, który skutecznie zablokuje możliwość rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego na tym terenie, a jak wynika ze zgromadzonego materiału mieszkańcy okolicznych terenów zamierzają rozwijać w tym rejonie tego rodzaju działalność (o czym była mowa powyżej).

Przesłanki o właściwym i uzasadnionym wyborze kierunku rozwoju gminy Skrwilno i miejscowości Mościska (turystyka, agroturystyka, rekreacja) mają potwierdzenie w licznych protestach społecznych co do lokalizacji inwestycji (chlewni) w proponowanej lokalizacji. Należy wziąć pod uwagę, iż dana inwestycja zablokuje możliwość już podjętego kierunku rozwoju w zakresie turystyki społeczności wiejskiej miejscowości Mościska.

Wykorzystane materiały i opracowania:

Bibliografia uzupełniająca:

1. Jak przeciwdziałać negatywnym skutkom funkcjonowania ferm przemysłowego tuczu zwierząt. Poradnik dla mieszkańców i władz samorządowych, Federacja Zielonych GAJA, 2006 r. (www.gajanet.pl)
2. Szymańska Elżbieta – Wpływ chowu trzody chlewnej na środowisko, Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Rolnictwo LXXXVII, Nr 540, 2006.
3. Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Rolnictwa, Warszawa, 2004
4. Mihułka Mariusz - Charakterystyka technologiczna hodowli drobiu i świń w Unii Europejskiej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2003.

Ustawy i rozporządzenia:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2008, Nr 25, poz. 150 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2000 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009, Nr 151, poz. 1221 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2007, Nr 147, poz. 1033 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz. U. 2008, Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. 2007, Nr 19, poz. 115 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U. 2010, Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003, Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2002, Nr 75, poz. 690)
9. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. 1997, Nr 132, poz. 877)
10. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz. U. 2003, Nr 120, poz. 1133)

Strony internetowe:

1. www.agroturystyka.kujawsko-pomorskie.pl
2. www.agrobudownictwo.pl
3. www.gajanet.pl
4. www.mos.gov.pl
5. www.rzgw.warszawa.gov.pl
6. www.wios.bydgoszcz.pl
7. www.pgi.gov.pl
8. www.uwoj.bydgoszcz.pl
9. www.kujawsko-pomorskie.pl
10. maps.geoportal.gov.pl
11. ippc.mos.gov.pl
12. www.kpodr.pl
13. www.schr-poznan.com